Małopolski Ośrodek Doradztwa
Rolniczego z siedzibą w Karniowicach

KRAJOWA SIEĆ GOSPODARSTW DEMONSTRACYJNYCH W MAŁOPOLSCE

Karniowice 2023

Opracowanie:
Marta Rymarczyk
Dział Technologii Produkcji Rolniczej i Doświadczalnictwa

Wydawca:
Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
z s. w Karniowicach,
ul. Osiedlowa 9, 32-082 Karniowice,
tel. 12-285-21-13/14 ; www.modr.pl

Skład i opracowanie graficzne:
Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw - Zespół Wydawnictw,
Patrycja Augustyn-Chochorowska

ISBN
978-83-66244-89-4

Wychodząc naprzeciw potrzebie upowszechniania dobrych praktyk rolniczych i produkcyjnych w gospodarstwach rolnych, a także celem zacieśnienia współpracy pomiędzy innymi podmiotami, zaangażowanymi w proces transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie utworzono Krajową Sieć Gospodarstw Demonstracyjnych (KSGD). Inicjatorem działania jest Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, które zawiązało konsorcjum z szesnastoma Wojewódzkimi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego. W każdym ODR powołany został Wojewódzki Koordynator do spraw współpracy na rzecz Krajowe Sieci, a w CDR – Koordynator Krajowej Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych. CDR jako Lider Konsorcjum koordynuje prace – buduje i zarządza Krajową Siecią, administruje stronę internetową oraz reprezentuje Konsorcjum na zewnątrz.

Dobór gospodarstw zapewniają ODR-y. Wojewódzcy Koordynatorzy nawiązują kontakt z rolnikami ze swojego województwa i rejestrują gospodarstwa. Do zadań koordynatorów oraz innych wyznaczonych doradców tzw. opiekunów merytorycznych należy współpraca z gospodarstwami i pomoc w przygotowywaniu ich do roli gospodarstw demonstracyjnych oraz organizowaniu i przeprowadzaniu pokazów i demonstracji.

Do sieci włączane są gospodarstwa, których osiągnięcia i doświadczenie będą stanowiły wzór dla innych gospodarstw rolnych z terenu całego kraju. Jednocześnie takie gospodarstwo musi spełnić minimalne warunki:

- Posiadanie gospodarstwa rolnego i prowadzenie działalności rolniczej;
- Utrzymywanie użytków rolnych należących do gospodarstwa zgodnie z normami dobrej kultury rolnej oraz wymogami wzajemnej zgodności;
- Dbałość o zwierzęta (jeśli dotyczy), porządek w gospodarstwie;
- Posiadanie warunków technicznych umożliwiających prowadzenie praktycznych sesji szkoleniowych;
- Spełniania wymaganych prawem przepisów dotyczących BHP i Ppoż.
- Otwartość na wprowadzanie nowych, innowacyjnych rozwiązań w gospodarstwie;
- Otwartość na kontakty międzyludzkie, wola współpracy, dobra opinia w środowisku rolniczym;
- Gotowość do dzielenia się swoją wiedzą, doświadczeniem i praktykami stosowanymi w gospodarstwie z osobami odwiedzającymi gospodarstwo.

Do Sieci zapraszane są gospodarstwa o różnym statusie prawnym (należące do osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, w tym rolników indywidualnych, fundacji, instytutów naukowych, uczelni i szkół rolniczych, jak też jednostek doradztwa rolniczego). Mogą to być zarówno gospodarstwa ekologiczne jak i konwencjonalne. Rekomenduje się prowadzenie w gospodarstwach działań i stosowanie technologii przyjaznych środowisku; wspierających bioróżnorodność; wykorzystywanie technik rolnictwa precyzyjnego. Mile widziane są gospodarstwa pro-

wadzone przez rolników reprezentujących starsze i młodsze pokolenia; korzystające z kompleksowych programów doradczych.

Jeśli gospodarstwo, spełnia przedstawione kryteria i jego właściciel zdecyduje się na przystąpienie do Sieci kolejnym krokiem jest podpisanie porozumienia między dysponentem gospodarstwa a Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego. Porozumienie to określa zasady współpracy w ramach prowadzonych działań demonstracyjnych pomiędzy stronami. Istotne jest wyrażenie zgody na zamieszczenie informacji o gospodarstwie i jego wizerunku na stronie internetowej KSGD.

Gospodarstwa demonstracyjne są dla rolników miejscem zdobywania wiedzy i doświadczenia, szczególnie cennym z uwagi na pokazywanie rozwiązań aktualnych i realnych. Spotkania w gospodarstwie demonstracyjnym dają zainteresowanym możliwość obserwacji, porównania ze swoimi sposobami gospodarowania, a także wymiany doświadczeń i zyskania przekonania o możliwości stosowania nowych, lepszych od dotychczasowych rozwiązań. Udział w Sieci może okazać się dobrą okazją do reklamy i formą promocji działalności prowadzonej przez dysponenta gospodarstwa.

Obecnie do Krajowej Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych należy blisko 150 gospodarstw.

Więcej informacji można pozyskać na stronie internetowej Krajowej Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych (KSGD) pod adresem: https://gospodarstwa-demonstracyjne.cdr.gov.pl/

Strona zapewnia możliwość wyszukiwania gospodarstw wg wielu kryteriów, komunikowania się z doradcami i gospodarstwami, a także wiele informacji i publikacji przydatnych dla osób zainteresowanych lub związanych z Krajowa Siecią Gospodarstw Demonstracyjnych.

Strona www Krajowa Sieć Gospodarstw Demonstracyjnych.

Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Węgrzcach powstała w 1952 r. w Ściborzycach i w 1956 r. przeniesiona została do Węgrzc. Położona jest na północ od Krakowa w gminie Zielonki.

Obecnie powierzchnia SDOO wynosi 75,18 ha, z czego ok. 16 ha zajmują realizowane w SDOO doświadczenia.

Gleby, na których gospodaruje Stacja, to gleba brunatna wytworzona z lessu, kompleks dobry i bardzo dobry pszenno-buraczany. Dominująca klasa gleb: kl. II b i III b.

Do 2010 r SDOO działała jako gospodarstwo pomocnicze jednostki budżetowej.

Od 2011 r. stacja jest oddziałem terenowym Agencji Wykonawczej – Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej.

Realizuje zadania państwa w zakresie prowadzenia badań urzędowych w celu wpisania nowych odmian do Krajowego Rejestru:

- ocena odrębności, wyrównania i trwałości (OWT) odmian roślin warzywnych i rolniczych (groch siewny),
- kontrola poletkowa tożsamości i czystości odmianowej prób materiału siewnego odmian roślin warzywnych i rolniczych (OTICO),
- badania wartości gospodarczej odmian (WGO) roślin rolniczych,
- badanie wartości gospodarczej odmian roślin warzywnych wpisanych do Krajowego Rejestru Odmian w celu opracowania List Opisowych Odmian (LOO),
- prowadzenie i koordynacja Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO),
- ustalanie List Odmian Zalecanych do uprawy (LOZ) w województwie małopolskim i rekomendacja odmian.

Od roku 1999 Stacja uczestniczy w Programie Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego i pełni rolę stacji koordynującej PDO w województwie małopolskim. PDO jest systemem stałych lub okresowych badań wartości gospodarczej odmian gatunków roślin uprawnych o dużym znaczeniu gospodarczym, wpisanych do Krajowego Rejestru lub znajdujących się we Wspólnotowych Katalogach Odmian. W programie PDO Stacja współpracuje z partnerami ustawowymi: zarządem województwa małopolskiego, Małopolską Izbą Rolniczą oraz z wszystkimi instytucjami działającymi na rzecz rolnictwa w województwie małopolskim.

W ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego ocenia się wartość gospodarczą odmian zarejestrowanych i ich zachowanie w konkretnych warunkach glebowo – klimatycznych. Głównym celem PDO jest rekomendacja odmian do praktyki rolniczej i tworzenie List Odmian Zalecanych do uprawy na obszarze województwa. Listy te stanowią podstawowe i obiektywne źródło informacji o przydatności gospodarczej odmian do uprawy w danym rejonie.

Od 2017 roku Stacja uczestniczy w programie Inicjatywa Białkowa COBORU, który ma na celu określenie rejonów kraju najbardziej odpowiednich do uprawy gatunków roślin białkowych i jednocześnie wskazanie najlepszych odmian do uprawy. Innowacje doświadczalne dotyczą najważniejszych w naszym kraju gatunków roślin bobowatych grubonasiennych (strączkowych): bobiku, grochu siewnego, łubinu wąskolistnego, łubinu żółtego oraz soi. Poprawa bilansu paszowego i białkowego w kraju, alternatywa dla pasz GMO, zwiększanie bioróżnorodności w uprawie roślin to niewątpliwie korzyści z rozszerzenia areału uprawy soi i roślin bobowatych grubonasiennych.

SDOO w Węgrzcach od 2013 r. prowadzi działalność ekologiczną. Na certyfikowanej działce realizujemy doświadczenia z roślinami rolniczymi sprawdzając przydatność odmian do uprawy w gospodarstwach ekologicznych Małopolski.

Na pozostałych gruntach płodozmianu doświadczalnego SDOO prowadzi usługową działalność doświadczalną i produkcję rolniczą. Uprawiamy zboża ozime i jare, rzepak ozimy, burak cukrowy, ziemniak, groch siewny.

Kontakt:
Węgrzce ul. A5 nr 9
32-086 Węgrzce
tel: 12 285-88-81; fax: 12 285-87-81
e-mail: sdoo@wegrzce.coboru.gov.pl
www.wegrzce.coboru.gov.pl

Siedziba SDOO w Węgrzcach.

Poletka Doświadczalne SDOO w Węgrzcach.

Dni Otwarte w SDOO w Węgrzcach.

Małopolska Hodowla Roślin – Stacja Hodowli Roślin Polanowice

Małopolska Hodowla Roślin Spółka z o.o jest spółką hodowlano-nasienną, która na mocy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest strategiczną Spółką Skarbu Państwa. Spółka jest jedną z największych firm hodowlano-nasiennych w kraju. Podstawowym kierunkiem działalności firmy jest hodowla zbóż, kukurydzy, buraka pastewnego, traw pastewnych i gazonowych oraz roślin motylkowatych drobnonasiennych, gryki i gorczycy białej. W efekcie tej działalności, pomimo silnej konkrecji firm krajowych i zagranicznych, corocznie Spółka wprowadza do Krajowego Rejestru nowe odmiany, cieszące się uznaniem w kraju i zagranicą oraz zdobywające prestiżowe nagrody na wystawach krajowych i międzynarodowych.

Hodowla roślin w Spółce prowadzona jest w pięciu zakładach hodowlanych zlokalizowanych w środkowej i południowej części Polski. Hodowla nowych odmian jest procesem kosztownym i długotrwałym, wymagającym ogromnego zaangażowania hodowcy. W Stacji Hodowli Roślin Polanowice, zlokalizowanej koło Krakowa, w 1905 roku Edward Kleszczyński rozpoczął pierwsze prace nad uszlachetnieniem odmian pszenicy ozimej. W 1922 roku, po objęciu przez inż. Zygmunta Mazurkiewicza kierownictwa nad hodowlą, obok hodowli pszenicy ozimej podjęto także prace nad zbożami jarymi, trawami i warzywami. W roku 1965 Stacja Hodowli Roślin Polanowice została powołana jako wiodąca stacja do spraw hodowli pszenicy ozimej i jęczmienia jarego. Od tego czasu następuje nowy etap w hodowli zbóż. Ośrodek w Polanowicach zostaje rozbudowany, powstają nowe specjalistyczne pracownie hodowlane. Stacja zostaje także wyposażona w nowoczesne maszyny poletkowe i sprzęt laboratoryjny.

Obecnie w Stacji Hodowli Roślin Polanowice prowadzone są programy hodowli twórczej i zachowawczej pszenicy ozimej, jęczmienia jarego, owsa jarego (zarówno oplewionego, jak i nagoziarnistego), wieloletnich traw pastewnych (życica trwała, tymotka łąkowa, wiechlina łąkowa i kostrzewa łąkowa), buraka pastewnego, a od roku 2020 także gorczycy białej. Stacja wspiera także programy hodowli twórczej ulokowane w innych jednostkach Spółki Małopolska Hodowla Roślin, dlatego angażuje się w hodowlę zachowawczą między innymi koniczyny łąkowej i kukurydzy pastewnej. W Polanowicach zakładane są także, we współpracy z Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych, doświadczenia rejestrowe z pszenicą ozimą oraz porejestrowe doświadczalnic-

two odmianowe (PDO) zbóż, grochu i bobiku. Łączna powierzchnia zajęta rokrocznie pod wszystkie te zasiewy wynosi około 40 hektarów.

W skład Stacji Hodowli Roślin Polanowice wchodzi także nowoczesne laboratorium in-vitro wraz ze szklarnią. Dzięki pracom tej jednostki w istotny sposób skrócić można okres potrzebny na wyhodowanie nowej odmiany (przy zastosowaniu tradycyjnych technik trwa to nawet do 12 lat), a przez to nowoczesne odmiany stworzone w Polanowicach szybciej mogą trafić na pola rolników.

Kontakt:
Polanowice 122, 32-090 Słomniki
tel.: (12) 388 16 82, (12) 388 90 02, (12) 385 79 43
kom.: +48 662 027 563
e-mail: hodowla.polanowice@mhr.com.pl
www.mhr.com.pl

Silosy magazynowane do przechowania zbóż, kukurydzy, rzepaku.

Torebka izolacyjna stosowana w fazie kwitnienia – krzyżowanie roślin.

Plantacja buraka pastewnego.

Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Grodkowice

Od ponad 150 lat Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Grodkowice zajmuje się szeroko pojętą działalnością doświadczalną w zakresie hodowli roślin. Głównym filarem jest produkcja kwalifikowanego materiału siewnego oraz prowadzenie tak zwanej hodowli zachowawczej. Ogólna powierzchnia Zakładu wynosi 525 ha, w tym 400 ha gruntów ornych oraz 50 ha łąk i 50 ha pastwisk. Główne grupy uprawianych gatunków stanowią: rzepak ozimy, pszenica ozima, kukurydza, pszenica jara, pszenżyto ozime, owies, soja. W większości gatunki te są uprawiane na polach produkcyjnych, jednak corocznie zakładane są plantacje nasienne zbóż, a materiał siewny pojawia się w ofercie sprzedaży.

Od kilkunastu lat działalność Zakładu ukierunkowano na prace atestacyjne w następujących gatunkach roślin: zboża – pszenica ozima i jara, pszenżyto ozime i jare, jęczmień jary, owies. Przemawia za tym lokalizacja Zakładu, związany z nią swoisty mikroklimat oraz warunki glebowe.

Zakres prac w roślinach zbożowych to głównie ocena nowo wyhodowanych rodów i materiałów wyjściowych do dalszej hodowli pod względem plonowania oraz reakcji na środowisko ze szczególnym uwzględnieniem odporności na choroby grzybowe takie jak mączniak, rdza brunatna plamistości liści i kłosów.

Punkt doświadczalny w Grodkowicach jest szczególnie ceniony przez hodowców ze względu na weryfikację ich odmian pod względem odporności na choroby grzybowe. Ponadto prowadzone są prace hodowlane nad owsem ozimym oraz działania w zakresie utrzymania kolekcji jęczmienia jarego i ozimego.

Oprócz hodowli i produkcji konwencjonalnej Zakład prowadzi wieloletnią współpracę z certyfikowanymi gospodarstwami ekologicznymi w zakresie badań zarówno nad odmianami współczesnymi, jak i historycznymi (odmiany regionalne pszenic ozimych, płaskurka, samopsza). Badania te są cennym źródłem informacji w zakresie doboru odmian do uprawy ekologicznej.

Zakres prac Zakładu obejmuje także badania odmian będących już w rejestrze, a wymagających szczegółowej oceny przydatności dla danego rejonu. W tym zakresie prowadzone jest Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe (PDO) na 5 gatunkach zbóż – pszenica jara, pszenica ozima, żyto ozime, jęczmień ozimy, pszenżyto ozime. Ma to powiązanie z rozwijaniem produkcji kwalifikowanego materiału siewnego najnowszych, wysokoplennych odmian, propagowaniem ich i sprzedażą rolnikom, głównie na

obszarze Polski Południowej. Badania prowadzone są nie tylko na poletkach doświadczalnych, ale również w „doświadczeniach łanowych" na większych powierzchniach (od kilkunastu arów do hektara), przeznaczonych do oceny plonowania zależnej od zastosowanego nawożenia oraz środków ochrony roślin.

Wśród wielu osiągnięć hodowlanych Zakład Doświadczalny Grodkowice jako pierwszy w Polsce zarejestrował odmiany regionalne pszenic ozimych. Są to w większości pszenice przedwojenne wyhodowane w Grodkowicach. Prace poprzedzające etap rejestracji trwały wiele lat. Ostatecznie do rejestru krajowego trafiły 4 odmiany:

- Ostka Gruboziarnista Grodkowicka
- Ostka Grodkowicka
- Square Head Grodkowicka
- Almari

Odmiany regionalne mają szczególne znaczenie ze względu na ważne dziedzictwo genetyczne i kulturowo-historyczne, wartości: solidność, płodność, odporność na choroby i szkodniki, stresy środowiska: susza i mróz, przystosowanie do miejscowych warunków glebowo-klimatycznych. Badania naukowe potwierdzają wartość dawnych odmian jako źródła różnorodności genetycznej i kulturowego dziedzictwa poszczególnych regionów.

Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Grodkowice stanowi transfer wiedzy i wyników badań do praktyki rolniczej. Na coraz większą skalę organizuje:

- szkolenia z zakresu hodowli i nasiennictwa roślin rolniczych, pokazy urządzeń i sprzętu rolniczego,
- spotkania rolników i producentów środków ochrony roślin, nawozów, maszyn itp
- szkolenia dla studentów oraz uczniów polskich i zagranicznych uczelni oraz szkół.

Z uwagi na fakt, że siedzibę Zakładu stanowi Zespół Dworski wpisany do rejestru zabytków, bardzo atrakcyjny pod względem architektonicznym oraz bogaty w tradycje historyczne nie tylko związane z produkcją rolną, od kilku lat w pięknym pałacu otoczonym parkiem odbywają się cieszące się rosnącym powodzeniem:

- koncerty w ramach Festiwalu „Muzyka w Pałacu Żeleńskich w Grodkowicach",
- spektakle teatralne,
- okolicznościowe wystawy obrazów, rzeźb, witraży.

Kontakt:
Grodkowice 1
32-015 Kłaj
tel. 12 284-10-95
e-mail: zd.grodkowice@grodkowice.pl
www.zdgrodkowice.pl

Siedziba Zakład Doświadczalny Grodkowice - Zespół Dworski.

Kulinarne wykorzystanie dawnych odmian zbóż.

Poletka doświadczalne prowadzone w Zakładzie Doświadczalnym w IHiAR Grodkowice.

Ośrodek Hodowli Zarodowej w Osieku Spółka z o.o.

Historia przedsiębiorstwa sięga 1953 roku, gdy utworzono Zespół Hodowli Zarodowej w Osieku. W 1958 roku został on przemianowany na Państwowy Ośrodek Hodowli Zarodowej. Natomiast od 4 maja 1995 roku została utworzona strategiczna państwowa spółka hodowlana pod nazwą Ośrodek Hodowli Zarodowej (OHZ) w Osieku Spółka z o.o. Spółkę tworzą trzy Gospodarstwa Hodowli Zarodowej zlokalizowane w miejscowościach: Nidek, Osiek, Wieprz koło Żywca.

Głównym kierunkiem działalności Ośrodka jest nowoczesna hodowla bydła mlecznego rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskej – odmiany czarno-białej i czerwono-białej oparta o genomowanie zwierząt oraz wykonywanie embriotransferu. Celem jest hodowla twórcza i zachowawcza oraz gromadzenie najcenniejszego materiału genetycznego bydła, decydującego o postępie biologicznym w Polsce. Dzięki temu polscy rolnicy mają dostęp do wysokiej jakości materiału zarodowego bydła.

Ośrodek Hodowli Zarodowej w Osieku Spółka z o.o jest największym hodowcą bydła w Małopolsce. Hoduje 1750 sztuk bydła, w tym około 750 krów mlecznych, blisko 500 jałówek, a także buhaje opasowe i cielęta. Zwierzęta są utrzymywane w nowoczesnych oborach wolnostanowiskowych zapewniających im pełen dobrostan. Udój odbywa się w dwóch nowoczesnych halach udojowych (2×10 i 2×12 „bok w bok"). Każda krowa zaopatrzona jest w obrożę z transponderem, który jest sczytywany na bramce wejściowej do hali udojowej w celu identyfikacji. Rocznie gospodarstwo produkuje około 7,5 mln litrów mleka, średnio wydajność kształtuje się na poziomie 11,5 tys. kg mleka za laktację. Wysokiej produkcyjności krów mlecznych, sprzyja stosowanie nowoczesnego systemu żywienia TMR (total mixed ration). TMR umożliwia przygotowane pełnoporcjowych mieszanin w pełni zapewniających zwierzętom o danej wydajności mleka zapotrzebowanie na białko, energię, składniki mineralne i witaminy. Do wyprodukowania takiej mieszaniny wykorzystywane są wozy paszowe, które pozwalają na mieszanie pasz. Pasze są zdawane na tzw. stoły paszowe.

Spółka prowadzi także produkcję ryb, w tym materiału obsadowego karpia. Powierzchnia stawów rybnych wynosi 290 ha. Chowem i hodowlą ryb Ośrodek zajmuje się od lat 60 XX wieku i ma w tym zakresie duże doświadczenie. W ofercie sprzedaży żywych ryb znajdują się:

- karp osiecki (zwany karpiem królewskim)- od 2014 roku wpisany jest na Listę Produktów Tradycyjnych: certyfikat MRiRW,
- amur, karaś, lin, sum, szczupak, tołpyga.

Działalność Spółki obejmuje również produkcję roślinną. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 1155 ha, w tym: 991 ha gruntów ornych, 76 ha łąk, 88 ha pastwisk. Uprawia się głównie: pszenicę ozimą, kukurydzę na zielonkę i ziarno oraz rzepak i soję. Uzyskane plony stanowią bazę paszową dla bydła i ryb.

Ponadto w gospodarstwie możemy zobaczyć nowoczesne maszyny i urządzenia. Park maszynowy liczy około 40 ciągników (3 ciężkie ciągniki dużej mocy: John Deere 8420 (270KM), Massey Ferguson 8670 (290 KM)), Class Axion 920 (320 KM), 3 kombajny, 4 prasy zbierające, 1 sieczkarnia, agregaty uprawowo siewne, 5 pługów (pług obracalny 7-skibowy Kverneland PW 100), wozy paszowe oraz wiele innych maszyn i urządzeń rolniczych. W 2014 roku ukończono budowę własnej suszarni zbóż.

Kontakt:
ul. Zamkowa 3
32-608 Osiek (koło Oświęcimia)
tel. 33 84-58-134
biuro@ohzosiek.pl
https://ohzosiek.pl/

Obora w Nidku.

Hala udojowa 2x10.

Żniwa w gospodarstwie.

Połów ryb.

Rolnicze Gospodarstwo Doświadczalne Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie (zwane dalej RGD) jest jednostką ogólnouczelnianą.

Rolnicze Gospodarstwo Doświadczalne UR z siedzibą w Prusach powołano w 2010 roku. Uprzednio, od 1994 r., gospodarstwo funkcjonowało w strukturach Stacji Doświadczalnej Katedry/Zakładu Szczegółowej Uprawy Roślin. RGD prowadzi działalność gospodarczą oraz działalność usługową na rzecz innych jednostek organizacyjnych Uczelni oraz podmiotów zewnętrznych.

Do podstawowych zadań RGD należy:

- prowadzenie produkcji rolniczej i działalności usługowej z zakresu rolnictwa;
- tworzenie dla jednostek naukowo-dydaktycznych Uczelni bazy dla realizacji prac naukowo-badawczych, głównie poprzez prowadzenie produkcji rolniczej, w celu zabezpieczenia potrzeb paszowych zwierząt doświadczalnych oraz produkcja ściółki dla tych zwierząt;
- prowadzenie produkcji rolniczej pozwalającej na realizację zajęć dydaktycznych (ćwiczenia terenowe, praktyki studenckie i inne);
- świadczenie usług na rzecz uczelnianych stacji doświadczalnych;
- wdrażanie do gospodarki rolnej wyników badań naukowych;
- prowadzenie działalności dla uzyskania dodatkowych środków finansowych na realizację zadań własnych;
- tworzenie dobrego wizerunku Uczelni poprzez stosowanie w praktyce nowoczesnej wiedzy naukowej, wdrażanie nowoczesnej praktyki rolniczej oraz ich popularyzację.

Powierzchnia Rolniczego Gospodarstwa Rolnego wynosi 212 ha i obejmuje grunty zlokalizowanie na terenie powiatu krakowskiego w Prusach, Mydlnikach i Garlicy Murowanej.

W siedzibie gospodarstwa w Prusach znajdują się niezbędne do produkcji rolnej obiekty gospodarcze oraz specjalistyczny park maszynowy. Produkcja roślina jest ukierunkowana na uprawę zbóż towarowych (głównie pszenicy i kukurydzy) oraz roślin przemysłowych (rzepaku i buraków cukrowych). Od kilku lat prowadzone są doświadczenia odmianowe na kukurydzy. Produkcja jest prowadzona w oparciu o elementy rolnictwa precyzyjnego. Wykorzystuje się cyfrowe mapowanie gleby do tworzenia komputerowych map typów i właściwości gleby. Mapowanie plonu, zmienne nawożenie z wykorzystaniem N-Testera.

Wyniki doświadczeń oraz wyniki produkcyjne prezentowane są m.in. podczas jesiennej wystawy AGRO – KRAK organizowanej rokrocznie przez RGD UR, w siedzibie gospodarstwa w Prusach. W trakcie wydarzenia powadzone są pokazy zbioru kukurydzy i uprawy roli agregatami uprawowymi. Odwiedzający mogą zobaczyć prezentację ciągników i maszyn oraz środków do produkcji rolnej (nasiona siewne, nawozy, stymulatory wzrostu) wielu renomowanych producentów. AGRO – KRAK cieszy się uznaniem wśród miejscowych rolników i regionalnych firm, gdyż stwarza okazję do wymiany doświadczeń, nawiązania kontaktów, poznania nowoczesnych rozwiązań produkcyjnych i technologicznych.

Na polach RGD zlokalizowanych w podkrakowskiej Garlicy Murowanej w gminie Zielonki prowadzona jest uprawa sadownicza jabłoni i gruszy, na powierzchni 8 ha. Wiosną 2007 r. jako uzupełnione kolekcji sadowniczej została wprowadzona winorośl, w liczbie 250 sztuk w 5 odmianach. W kolejnych latach ta mini winnica została powiększona do 1,3 ha powierzchni, na której obecnie rośnie blisko 3000 krzewów w 15 odmianach. W 2013 r. winnica została zarejestrowana w Agencji Rynku Rolnego oraz w Urzędzie Celnym pod nazwą Winnica „Garlicki Lamus". W tym też roku rozpoczęto w niej produkcję certyfikowanego wina z przeznaczeniem na sprzedaż, pod handlową nazwą „Uniwersyteckie Grono". Winnica ma do dyspozycji doskonale przygotowaną i wyposażoną winiarnię przy Al. 29-listopada, w której oprócz samej produkcji (przerobu winogron) prowadzone są zajęcia dydaktyczne z zakresu enologii.

W Winnicy „Garlicki Lamus" pod koniec września odbywa się Święto Winobrania połączone ze zwiedzaniem winnicy, stacji doświadczalnej i pasieki. Podczas tego wydarzenia promocyjnego można skosztować starych i nowych odmian jabłek, wina, cydrów i soków. Zainteresowani mogą zobaczyć najstarszą część Stacji Doświadczalnej, ponad 40-letni sad pomologiczny (1,0 ha), w którym rośnie około 260 odmian jabłoni.

Kontakt:
Prusy – ul. Uniwersytecka 7
32-010 Kocmyrzów
tel. 12 387-10-15
rgd.prusy@urk.edu.pl

Poletka doświadczalne.

Uprawa buraka cukrowego.

Badanie odczynu gleby.

EKOLOGICZNE GOSPODARSTWO ROLNE „OIKOS" Marcin Wójcik

Gospodarstwo pana Marcina Wójcika położone jest w Beskidzie Niskim.

Jest to gospodarstwo ekologiczne zajmujące się hodowlą bydła mięsnego rasy limousine. Obecnie utrzymuje około 30 matek w stadzie podstawowym. Powierzchnia gospodarstw to ok. 96 ha, z czego 82 ha to użytki zielone, a pozostałe to lasy i zadrzewienia. Produkcja prowadzona jest w oparciu o pasze własne, naturalne użytki zielone charakteryzujące się bardzo dużą bioróżnorodnością. Znajduje się tu wiele roślin chronionych, liczne gatunki dzikiego ptactwa i jeleniowatych. Mięso z gospodarstwa jest sprzedawane na Targu Pietruszkowym w Krakowie i Bio Bazarze w Warszawie.

W gospodarstwie realizowane są praktyki z zakresu agroleśnictwa. Agroleśnictwo to zrównoważony sposób użytkowania ziemi, w którym wykorzystywana jest wiedza z zakresu rolnictwa i leśnictwa, w celu zoptymalizowania efektów ekonomicznych i ekologicznych produkcji żywności przy równoczesnej produkcji biomasy drzewnej. Znajdziemy tu przeciwwietrzne zadrzewienia pasowe. Na pastwiskach sadzone są stare odmiany drzew owocowych (jabłoni i gruszy), a wokół kwater żywopłoty z głogu jednoszyjkowego stanowiące barierę dla wypasanych zwierząt. Zadrzewienia pełnią funkcję ochronną, biocenotyczną i produkcyjną. Stanowią też schronienie dla wypasanego bydła.

Rolnik realizuje w swoim gospodarstwie różne projekty we współpracy z ośrodkami naukowymi takimi jak IUNG w Puławach, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sanoku.

Panorama gospodarstwa.

Prezentacja wołowiny wytwarzanej w gospodarstwie.

Stado na pastwisku.

Stado na pastwisku.

PASIEKA NA BRZEGU

Pasieka na brzegu" to rodzinne gospodarstwo agroturystyczne prowadzone przez Agnieszkę i Krzysztofa Pokrywę – małżeństwo, któremu rolnictwo i życie blisko natury towarzyszy od dziecka. Gospodarstwo położone jest malowniczo na Pogórzu Wielickim w miejscowości Nowa Wieś niedaleko Dobczyc. Otaczają je łąki, pola i las.

Na terenie gospodarstwa znajduje się pasieka, sad borówkowy z 1300 krzewami borówki amerykańskiej oraz ogród z roślinami miododajnymi i pyłkodajnymi przyjaznymi dla owadów zapylających. Ogród należy do Małopolskiego Szlaku Ogrodów. Prowadzona jest agroturystyka z 8 miejscami noclegowymi. Pasieka posiada domek do uloterapii, w którym goście korzystają z leczniczych właściwości powietrza z uli. W hotelu dla dzikich owadów można podglądać dzikie pszczoły. W piecu chlebowym opalanym drewnem można upiec chleb lub pizzę. Organizowane są także warsztaty pszczelarskie dla dzieci, w tym grup szkolnych i przedszkolnych oraz dorosłych. Odbywają się tu również pikniki dla grup zorganizowanych z warsztatami pszczelarskimi, degustacją miodów, ogniskiem i pieczeniem kiełbasy. Gospodarstwo specjalizuje się w pozyskiwaniu produktów pszczelich: miodu, pyłku, wosku i propolisu i w produkcji owoców borówki wysokiej.

Przegląd rodzin pszczelich.

Warsztaty dla dzieci.

Warsztaty dla dzieci.

GOSPODARSTWO KOZART

Gospodarstwo Kozart położone jest na jurze Krakowsko - Częstochowskiej w pięknym otoczeniu dolinek podkrakowskich. Jest to rodzinne, kameralne gospodarstwo zajmujące się hodowlą kóz oraz wytwarzaniem produktów mlecznych. Stado liczy 16 kóz oraz 5 owiec kameruńskich. Latem kozy wypasane są w Zelkowie, który dzięki położeniu 408 m n.p.m. posiada klimat górski. Dzięki temu roślinność bogata jest w różnorodne zioła i murawy, które nadają mleku charakterystyczny i wyjątkowy smak. Podstawą tutejszej pracy jest pasja, ekologia oraz promowanie żywności dobrej jakości. Między innymi dzięki temu właściciele otrzymali Jurajski Certyfikat Jakości, certyfikat Produkt Górski i Produkt Polski. Sprzedaż produktów kozich prowadzona jest w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego. Gospodarstwo Kozart wytwarza i sprzedaje świeże mleko, serwatkę oraz sery twarogowe, miękkie i dojrzewające, naturalne i z różnymi dodatkami. Są to produkty sezonowe od wczesnej wiosny do późnej jesieni, pochodzące tylko i wyłącznie z mleka od ich zwierząt. W okresie wiosenno – letnim prowadzone są warsztaty edukacyjne, przyjęcia okolicznościowe (dla grup zorganizowanych). Gospodarze organizują oraz biorą udział w lokalnych wydarzeniach społecznych, eventach, warsztatach oraz promują agroturystykę. Prowadzą również bloga z różnymi ciekawostkami i poradami.

Stado na wypasie.

Prezentacja serów wytwarzanych w gospodarstwie.

Warsztaty dla dzieci.

Stado na wypasie.

EKOLOGICZNE GOSPODARSTWO ROLNE PANA JANA ŁYŚ

Gospodarstwo pana Jana Łyś położone jest tuż przy granicy ze Słowacją, w powiecie nowotarskim, w gminie Jabłonka. Jest to gospodarstwo ekologiczne zajmujące się hodowlą bydła mięsnego rasy Salers. Wielkość stada mięsnego obejmuje 154 sztuki bydła mięsnego, w tym 111 sztuk objętych kontrolą użytkowości mięsnej; 60 krów matek, w tym 35 szt. pod kontrolą użytkowości i z pełnym pochodzeniem, 45 jałówek i 30 byczków objętych oceną, 17 cieląt, 2 buhaje rozpłodowe. Powierzchnia gospodarstw to 29 ha własnych, z czego 3 ha to grunty orne przeznaczone pod uprawę traw oraz 150 ha dzierżawionych, na których znajdują się głównie trwałe użytki zielone. Większość łąk jest pochodzenia naturalnego. Na obszarze 6 ha GO dzierżawionych uprawiana jest mieszanka żyta z wyką lub owies. Zwierzęta w okresie od maja do listopada utrzymywane są całodobowo na pastwisku. Pastwisko podzielone jest na 5 kwater głównych, liczących od 5 do 20 ha, ogrodzonych pastuchem elektrycznym. Dodatkowo wyposażone w poidła rynnowe, do których świeża, bieżąca woda dostarczana jest systemem ciśnieniowym zasilanym ze studni głębinowych. Gospodarstwo dysponuje również zbiornikami do retencjonowania wody wykorzystywanej w przypadku suszy. Na obszarze kwater znajdują się także polowe, drewniane stoły paszowe służące do zadawania pasz dodatkowych, np. siana czy sianokiszonki. W sezonie zimowym zwierzęta przebywają w lekkiej, drewnianej oborze wolnostanowiskowej oraz w dwóch wiatach. Żywienie letnie oparte jest o pasze własne i naturalne użytki zielone, uzupełniane sianem, a w okresie zimowym o sianokiszonkę z traw łąkowych, siano łąkowe oraz GPS z owsa i mieszanki żyta z wyką. W żywieniu stosuje się lizawki solne.

Poidła rynnowe na pastwisku.

Zewnętrzy stół paszowy.

Widok ogólny stada.

Wiosenne włókowanie pastwiska.